

Vliegen in de weide zijn niet allen irritant voor koeien, maar kunnen ook ziekten overbrengen. Samen met MSD Animal Health beschrijft Veeteelt hoe vliegenoverlast zo goed mogelijk is te voorkomen.

Vlieg grote vijand van koe in weideperiode

De weideperiode voor koeien is onlosmakelijk verbonden met vliegen. Overlast vraagt om actie. ‘Als het zwart begint te zien van de vliegen, ben je te laat. Melkveehouders die vroeg in het voorjaar al in actie komen, hebben daar de hele weideperiode profijt van’, zegt rundveedierenarts Henk Kuijk van MSD.

Bzzz. Bzzzzz. Bzzzzzzzzz! Hoorndol kunnen boeren deze maanden worden van het alsmaar terugkerende zoemgeluid van vliegen. Als ze er tijdens het melken zelf al geen last van hebben, dan hebben de koeien dat wel. Ze trappen bijvoorbeeld vaker de tepelbekers af, waardoor het melken minder goed gaat en het risico op uierontsteking toeneemt. Ook kan de voeropname en daarmee de melkgift dalen. Om nog maar te zwijgen van vruchtbaarheidsproblemen of verminderde groei van het jongvee. Daarnaast kunnen vliegen een hele serie ziektes overbrengen. Zomerwrang en houw zijn twee van de bekendste. Maar ook abortus blauw, salmonella en blauwtong – via de knut – of E. coli en stafylokokken: allerlei bacteriële aandoeningen behoren tot de mogelijkheden. Kortom, de vlieg is tijdens de weideperiode de grootste vijand van de koe. Het meest vervelende is dat je er niet zomaar vanaf bent. ‘Als je één vlieg ziet, dan zijn er al snel minimaal vijf andere op komst. De zichtbare vliegen vormen namelijk slechts 15 procent van de populatie. De overige 85 procent zit in de mest en komen er-

aan’, schetst rundveedierenarts Henk Kuijk van MSD de gemiddelde situatie op een melkveebedrijf. Hij legt uit dat vliegen zich vermeerderen bij temperaturen boven de 12 graden Celsius. Als niet tijdig actie wordt ondernomen, kan de vliegenpopulatie snel een hinderlijke omvang bereiken en veel overlast veroorzaken. De cyclus van ei, made en pop tot volwassen vlieg duurt 7 tot 42 dagen. Duizend eitjes per vlieg per dag zorgen ervoor dat zich in slechts één jaar tijd vijftien nieuwe generaties vliegen aandienen. Twee vliegen kunnen binnen één maand 200 vliegen worden. Dat betekent één miljoen vliegen binnen drie maanden.

Vliegenvrij is een illusie

De hamvraag is hoe je de overlast tot een minimum kunt beperken. ‘Helemaal vliegenvrij worden is een illusie. Dat moet je om redenen van biodiversiteit en de zwaarte van het geslacht dat je dan moet inzetten, ook niet willen’, vindt Kuijk. Wel kan de overlast op melkveebedrijven in de weideperiode meer worden beperkt dan nu het geval is. ‘Voorkomen is beter dan genezen. Melkveehouders komen nu vaak pas in actie als het leed al geschied is. Ze opereren veelal reactief. Terwijl je met preventief werken en vroeger in het seizoen behandelen veel ellende kunt voorkomen. Vliegenbestrijding moet al beginnen op het moment dat er nog weinig vliegen zijn.’

Hoe zou die actie er dan uit moeten zien? Vliegenoverlast tot een minimum beperken begint volgens Kuijk met hygiëne in de stal. Hij geeft als tip om de mest regelmatig uit de stal te verwijderen en verder om het stro bij de kalfjes en in de afkalfstal droog te houden, mesthopen goed af te dekken, biestemmers af te sluiten en natte plekken en voedselresten zo

Vliegenbestrijding alleen op recept

Het bestrijden van vliegen op koeien tijdens de weideperiode mag sinds dit jaar alleen nog op recept van de dierenarts. Dat is nog niet bij alle melkveehouders bekend. Deze maatregel moet de overheid een beter inzicht geven in het gebruik van diergeneesmiddelen. Dit in

verband met voedselkwaliteit en de volks- en diergezondheid. Het bestrijdingsmiddel hoeft niet per se geleverd te worden door de dierenarts die het recept voorschrijft. Maar de veehouder moet wel te allen tijde een recept kunnen overleggen.

veel mogelijk te proberen te voorkomen. En vooral een goede stalventilatie is van belang. Verder adviseert hij om op stal in het voorjaar eenmalig maden- en vliegendodende middelen in te zetten. Tot slot adviseert hij om de koeien al vroeg in het seizoen te behandelen met Butox Protect. Dit middel is met een werkingsduur van tien weken de langst werkzame pour-on.

Maart of april behandelen

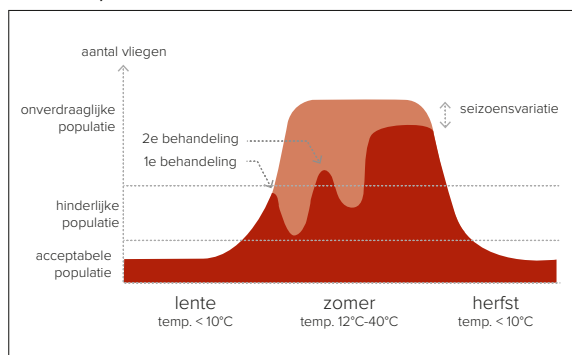
‘Met deze serie maatregelen voorkom je opbouw van de vliegenpopulatie en dus van de populatie eieren, maden en poppen. Daardoor is de vliegendruk tijdens de weideperiode echt stukken minder dan nu vaak het geval is. Als het al zwart ziet van de vliegen,

ben je te laat en moet je de hele weideperiode intensief behandelen.’

Butox Protect wordt meestal met een pistool op de rug van de koeien gespoten, zodat het aan beide kanten van de koe gelijkmatig over het lichaam wordt verdeeld. De eerste behandeling zou al direct bij het naar buiten gaan van de koeien moeten plaatsvinden, adviseert Kuijk. ‘In maart of april moet je er al bij zijn. De koeien zijn in de wei dan meteen goed beschermd tegen vliegen.’

De behandeling met Butox Protect moet tweemaal worden herhaald: na tien weken en na twintig weken. ‘Drie keer in het weideseizoen de koeien behandelen volstaat.’ De kosten van de drie behandelingen bedragen vier euro per koe per jaar. |

Figuur 1 – Overlast van vliegen gedurende het seizoen bij reactief optreden van de melkveehouder

Figuur 2 – Overlast van vliegen gedurende het seizoen bij proactief optreden van de melkveehouder

